

LVB en (cannabis)gebruik

Bart Alders
Mondriaan Preventie

2-11-2018

Programma

- Koppeling van literatuur over LVB en middelengebruik en wat we zien in de praktijk
- Waarom cannabisgebruik bij de LVB-doelgroep veel voor komt
- Wat zijn voor deze doelgroep de risico's van cannabisgebruik
- Hulpverleningsaanbod
- Wat zijn knelpunten bij het begeleiden van (cannabis)gebruik en deze doelgroep

Vanuit onderzoek en literatuur.

Ongeveer 15 procent van de Nederlandse bevolking heeft een IQ lager dan 85.

Zowel mensen met een LVB (IQ 50-70) als zwakbegaafden (IQ 70-85) lopen meer risico op problemen met alcohol en drugs. Vanuit Open en Alert:

1. Biologische kenmerken	2. Persoonskenmerken	3. Omgevingskenmerken
IQ	Moeite met “eerste denken, dan doen”	Woonomgeving, vrienden, familie
Co-morbiditeit met psychiatrische problematiek, ADD/ADHD, etc.	Er bij willen horen vs weinig sociale aansluiting	Druk vanuit nabije omgeving
	Beperkt inzicht in gemanipuleerd worden	Beschikbaarheid van middelen
	Beperkt inzicht in gevolgen van middelengebruik	Afwezigheid van toezicht
	Lagere maatschappelijke participatie, Meer lege tijd en verveling	Ontbreken van stabiele relaties, ondersteunend soc. Netwerk, dag- of vrijetijdsbesteding
	Moeite met zelfregulatie, directe behoeftebevrediging	Overvraging
	Moeilijk lerend	Voorbeeldgedrag begeleiders
	Beïnvloedbaar	Regelgeving en beleid omtrent middelengebruik
	Laag zelfbeeld of juist zelfoverschatting	

Middelengebruik onder mensen met LVB:

- Vooropgesteld, er is nog niet heel veel specifiek onderzoek gedaan naar LVB en middelengebruik;
- Uit recent onderzoek (van der Nagel 2017) blijkt dat het overgrote deel (97 procent) van de mensen met een LVB wel eens legale middelen (alcohol en tabak), en bijna de helft wel eens illegale middelen (voornamelijk cannabis) geprobeerd heeft.
- 62 procent rookt (dat is aanzienlijk meer dan in de algemene bevolking), 64 procent drinkt wel eens alcohol, 15 procent heeft afgelopen maand cannabis gebruikt, en één procent gebruikte de afgelopen maand stimulerende middelen (speed of cocaïne).

Wat we vanuit de praktijk zien waarom cannabisgebruik bij een LVB-doelgroep veel voor komt:

- ✓ Net als bij normaal begaafde mensen, komt gebruik van legale en semi-legale middelen het meest voor. Beschikbaarheid is dus een factor
- ✓ Zelfmedicatie: co-morbiditeit met andere problematiek als bijv. ADHD, problematiek op GGZ-gebied etc.
- ✓ Woonvorm, het wonen in een woonvorm op zich met bijkomend *beïnvloedings-risico*
- ✓ Extra afhankelijk zijn van *sociale acceptatie*, met bijbehorende problematische factoren als geen nee kunnen zeggen, mee willen doen, geslachttofferd worden (dealen voor een schijntje etc.)
- ✓ Beperkt inzicht in oorzaak-gevolg, korte-termijndenken
- ✓ Gericht zijn op directe behoeftebevrediging
- ✓ Veel lege tijd (beperkte of ontbrekende dagbesteding)
- ✓ Gebrek aan toezicht (komend vanuit een jeugdinstantie en vanaf 18 naar instelling voor volwassenen bijv.)
- ✓ Gebrekkige middelenkennis: cannabis wordt bijv. gezien als redelijk onschuldig, er doen ook fabeltjes de ronde (die snel voor waar worden aangenomen)

Begeleiden en behandelen, wat is er, wat werkt:

Het aanbod in den lande verschilt, waarbij gesteld mag worden dat Tactus wat voorop loopt, zeker op het gebied van behandeling. Een greep uit ontwikkelde tools voor deze doelgroep:

- ✓ Het screeninginstrument “SumidQ” is specifiek ontwikkeld voor LVB (Tactus).
- ✓ “(H)erkend en juist behandeld” (Resultaten scoren!, Tactus, Aveleijn en IVO)
- ✓ CGT+ (Tactus en Aveleijn)
- ✓ “Minder drank of drugs” (Tactus, Aveleijn)
- ✓ “Moti-4 voor LVB” (Mondriaan Preventie)
- ✓ “Sterker dan de kick” (Dichterbij)

Kijk voor een overzicht ook eens naar <https://www.kennispleingehandicaptensector.nl/Product-Toolkit-LVB-en-verslaving.html> (Trimbos)

Mondriaan Preventie:

Al jarenlange samenwerking met instanties voor LVB als Koraalgroep, Radar :

- Beleidsadvies
- Trainingen Open en Alert
- 1 x in 2 jaar opfriscursus
- Individuele gespreksvoering (Radar zelf d.m.v. Sterker dan de Kick en Preventie d.m.v. Moti-4 voor LVB)

Moti-4 bij LVB, wat is effectief:

- De tijd nemen voor veiligheid en vertrouwen, elkaar leren kennen maar natuurlijk wel duidelijk zijn in waarom je in gesprek gaat..
- Kortdurende sessies (half uur i.p.v. een uur vanwege korte aandachtsspanne)
- Eenvoudig taalgebruik en korte zinnen (5 woorden is een zin)
- Veel herhaling (in verschillende vormen)
- Visueel maken, gebruik maken van plaatjes, filmpjes etc.
- Rollenspel (vorm van ervaringsleren): voor lvb-er vaak moeilijk om het geleerde toe te passen in andere situatie
- Iets directiever zijn (voorbeeld vrienden)
- Veel samenvatten, reflecteren
- Het werkt vaak goed om hun eigen bezorgdheid omtrent gebruik te vergroten
- Het stellen van schaalvragen is heel goed bruikbaar om te trechteren en in gesprek te blijven (bijv. “hoe belangrijk vindt je het op dit moment iets aan je wietgebruik te veranderen. 1 is totaal niet belangrijk, 10 is heel belangrijk”)

